

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון
חג השבועות - פרשת נשא תש"פ | גיליון מס' 244

מרגליות שמשון

חג השבועות - זמן מתן תורתנו

ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לַחַת העדות. פְּכַלְתּוֹ כְּתִיב... מִה כִּלָּה מִתְקַשֶּׁטת בַּכ"ד קְשׁוּטִין, הִן הָאֲמֹרִים בַּסֶּפֶר יִשְׁעִיה. אֶף תִּלְמִיד הַכֵּב, צָרִיךְ לְהִיֹּת בְּקִי בַּכ"ד סִפְרִים. (שמות לא יח וברש"י שם, משמות רבה מא ה')

הנה לנו, שהתורה הקדושה נחשבת ככלתם של בני ישראל. לאור קביעה נפלאה זו, יבוארו הפלא ופלא, כמה פסוקים ומאמרי חז"ל, על אודות התורה הקדושה.

א.

'עושין סעודה לגמרה של תורה', (קהלת רבה א א). שכשם שבשמחת נישואין, עושים סעודה לכבודה, כך גם בעת סיום מסכת, יש לערוך סעודה לכבוד המאורע. כי מסכת אחת, כבר נקראת כלה, (ראה עירובין נג).

אלא שלפי זה יש לדקדק, כי לכאורה זה היה עלינו לערוך את השמחה, בתחילת לימוד המסכת. וכמו בנישואין, שעורכים את הסעודה, בשעה שמביא החתן את הכלה אל ביתו.

ויש לומר, כי הנה מצאנו בקידושי אשה (קידושין ז), 'האומר לאשה חציך מקודשת לי, אינה מקודשת'. וכן אמרו (שם מח), 'הרי את מקודשת לי בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת'. לכן, גם כלפי התורה הקדושה, כל עוד שלא סיימנו את המסכת, אין הקידושין חלים. ורק ביום שסיימנו אותה, או אז, חלים הקידושין והנישואין, ויש לעשות סעודה.

והנה דייק המדרש בלשונו, עושין סעודה לגמרה של תורה. ולא אמר, בגמר התורה. זאת, משום שלא ניתן לעשות נישואין וחופה, ללא סעודה. כמו שאומרת הגמרא (כתובות ב), כי מסיבה זו, הבתולה נישאת ביום רביעי ולא ביום ראשון. והוא הדין כלפי התורה, אשר הסעודה היא עצמה גמרה של תורה. כי ללא סעודה, אין זה נחשב עדיין שגמר המסכתא.

ב.

דברי הפסוק (שיר השירים ד יא), 'נפת תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמתיך כריח לבנון'. וכך ביאורו: בתחילה, תטפנה השפתיים נופת, בלימוד התורה, הכלה. לאחר מכן, אחר שסיימנו את המסכת, יהיו דבש וחלב תחת לשונך, בסעודת המצווה. ולבסוף, לעולם הבא, יהיה ריח שלמתיך כריח לבנון. כי כל המצוות ומעשים טובים, אשר עושים אנו בעולם הזה, הרי הם מלבושים עבור נשמתנו, לעולם הבא.

בדרך זו יבואר גם הפסוק (משלי ג א - כב), 'בני אל ילזו מעיניך נצור תושיה ומזימה. ויהיו חיים לנפשך וחן לגרגרותיך'. אם תנצור את התורה והחכמה, לבלתי הסר עיניך מהם, תמצא חיים לנפשך, לחיי עולם הבא. ועוד קודם לכן, בעולם הזה, יהיו חן לגרגרותיך. רמז לסעודה שאוכלים בגרגרת, לעת גמרה של תורה.

ג.

'אין אדם לומד תורה אלא ממקום שליבו חפץ', (עבודה זרה יט). כעין זה מצאנו גם בקידושי אשה. והוא, מה שאמרו (קידושין מא), 'אסור לאדם לקדש את האשה קודם שיראנה', שמה לא תמצא חן בעיניו. והתורה, שהיא לנו ככלה צנועה, לפיכך אין אדם לומד בה, אלא ממה שלבו חפץ.

ד.

'בתחילה, נקראת (- התורה) על שמו של הקדוש ברוך הוא. ולבסוף, על שמו (- של הלומדה). שנאמר, בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה', (עבודה זרה שם). כמו האשה, שבתחילה היא ברשות אביה, ליורשה ולהפטר נדריה ומנישואתה, הרי היא ברשות בעלה. כך גם התורה. אחרי שלמדה האדם, התקדשה לו והרי היא ברשותו.

ה.

'כי קאים רבי בהאי מסכתא, לא תשייליה במסכתא

‘שממתינות לבעליהן ונותנות להם רשות, ללכת ללמוד תורה בעיר אחרת.’

והנה מאז שהתגיירה רות, היתה ראוייה לקבל שכר על מצוותיה, כמו כל שאר הנשים היהודיות. ברם, משבחרה להינשא לבועז, אשר היה תלמיד חכם, הלא קיבלה על עצמה, להמתין לו מידי יום עד שישוב מבית המדרש. כיון שכן, גדל כעת והתרבה שכרה, אף יותר מן האנשים.

זה מה שאמר לו בועז, היטבת חסדך, כלומר את שכרך האחרון, כאשר בחרת להינשא לי, יותר מן הראשון. היינו, יותר משכרך שהיה לך, מאז שהתגיירת ועד עתה. ומדוע, כי בחרת להינשא לתלמיד חכם ולהמתין לו, עד שישוב מבית מדרשו. זאת, כאשר ויתרת בצדקתך, לבלתי לכת אחרי הבחורים, להינשא לאחד מהם, אם דל ואם עשיר.

(זרע שמשון מגילת רות, מאמר יא)

פרשת נשא מרגליות שמשון

נשא את ראש בני גרשון... כל הבא לצבא צבא לעבד עבדה באהל מועד. (במדבר ד כב - כג)
מספר שינויי לשון, ישנם בציווי השי"ת, לְמִנּוֹת את הראויים לעבודה באהל מועד, מבין בני גרשון, בני קהת ובני מררי.

בבני גרשון אומר הכתוב, ‘**כל הבא לצבא צבא לעבד עבדה**’, ובבני קהת נאמר (לעיל פסוק ג), ‘**כל בא לצבא לעשות מלאכה**’. הנה לנו כמה שינויים: אצל בני גרשון נאמר, כל הבא. ואילו אצל בני קהת, כל בא. בבני גרשון נכתב, **לצבא צבא**. ובבני קהת, **לצבא**. ועוד הבדל: אצל בני גרשון נאמר, **לעבד עבדה**. ואילו אצל בני קהת, **לעשות מלאכה**.

בשונה משניהם, בבני מררי נאמר (להלן פסוק ל), ‘**כל הבא לצבא לעבד את עבדת אהל מועד**’. מצד אחד, נכתב כאן כמו אצל בני גרשון, כל הבא. מאידך גיסא, לא נאמר לצבא צבא, כי אם **לצבא**, כמו אצל בני קהת. לסיום, חוזר הפסוק אל לשון בני גרשון, **לעבד את עבדת אהל מועד**.

יתכן לבאר את שינויי הלשון, בהקדם שתי הקדמות. א. על פי דברי המדרש (בראשית רבה י, ו), על הפסוק ‘**ויכולו השמים והארץ וכל צבאם**’, כי צבאם מלשון חפץ, רצון ותאוה. (עיי"ש ובפירש"י). ואף אנו נפרש, כי ‘כל הבא לצבא צבא’, היינו מלשון חפץ, רצון ותאוה.

אחריתי', (שבת ג). הנה פסק ב'שולחן ערוך', (אבן עזר סימן א סעיף ט), כי אין לו לאדם לישא אשה נוספת על אשתו, אם לא במקום מצווה. ואף אתה, כאשר תראה את רבך, שוגה באהבתה של מסכת אחת, אל תסיח דעתו למסכת אחרת.

ו. אמר ליה שמואל לרב יהודה, שינבא, חטוף ואכול, חטוף ואישתי. דעלמא דאזלינן מינה, כהילולא דמי', (עירובין נד). דברי המאמר הזה, קשים להבנה. כי איך מכנה את העולם הזה, 'הילולא'. הלא בזוהר הקדוש, קורא ליום המיתה 'הילולא'.

אך לדרכנו נוכל לפרש, כי הנה ההלכות נקראות 'עולם'. כמו שנאמר (חבקוק ג ו), 'הליכות עולם לי'. וכדרשת חכמים (גדה עג), 'אל תקרי הליכות אלא הליכות'. ועסק התורה, הלא נמשל לאכילה ושתייה. כמו שנאמר (משלי ט ה), 'לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי'.

זהו מה שאמר שמואל, לתלמידו רב יהודה. חטוף ואכול בלחמה של תורה; חטוף ושתה ביינה של תורה. כי העולם שאנו הולכים ממנו, היינו ההלכה והמסכת שאתה מסיים ללמוד, הרי הם לנו כהילולא, כחתונה. שכן, כאשר סיימנו להגות במסכת, או אז, היא מתקדשת לנו ואנחנו עושים לכבודה, חופה וסעודת נישואין.

(זרע שמשון פרשת נשא, מאמר יא)

מגילת רות

ויאמר ברוכה את לה' בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל ואם עשיר. (מגילת רות ג י)
פירש בתרגום, כי טוב החסד אשר עשתה רות, לבלתי לכת אחרי הבחורים, מחסדה הראשון שעשתה, כאשר באה להתגיייר. והדברים מתמיהים. כיצד ניתן להחשיב מעשה זה, יותר מן המעשה שעשתה, בבואה להתגיייר.

אלא יובן הדבר, על פי דברי הגמרא (ברכות יז), 'גדולה הבטחה, שהבטיחן הקדוש ברוך הוא לנשים, יותר מן האנשים. שנאמר (ישעיה לב ט), נשים שאננות קומנה שמענה קולי בנות בוטחות האוינה אמרתי. אמר ליה רב לרבי חייא, נשים במאי זכיין? באקרויי בנייהו לבי כנישתא, ובאתנויי גברייהו בי רבנן. ונטרין לגברייהו, עד דאתו מבי רבנן. פירש רש"י:

ב. דברי המדרש בפרשת במדבר (במדבר רבה ה א), על הפסוק (לעיל ד יח) 'אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי'. 'רבי שמואל בר נחמן אומר, אף על פי שהארון היה מכלה בהם, היו נותנים נפשם על הארון, ולמה מכריז עליהם אל תכריתו. אלא מפני שהיו יודעים, שכל מי שטוען בארון שכרו מרובה, היו מניחין השולחן והמנורה, וכולן רצין אל הארון ליטול שכר. ומתוך כך היו מריבים. ומתוך שהיו נוהגים בקלות ראש, היתה השכינה פוגעת בהם'.

ברצון שלם, אחר ועיקר רצונו היה בארון. לכן נאמר כל בא לצבא ולא נאמר, כל בא לצבא צבא. כי לא היה רצונם אלא לדבר אחד בלבד.

והנה בני גרשון, היו נושאים דברים קדושים יותר מבני מררי, (עיין ב'כלי יקר'). לכן נאמר בהם, נשא את ראש בני גרשון גם הם. שהיה משאם דומה מעט למשא בני קהת. אך בשונה מבני קהת, היה כל משאם שווה בקדושתו. לכן נאמר בהם כל הבא, כי כולם באו לאותה עבודה. וכן נאמר לצבא צבא, כי היה רצונם בעבודתם שלם ובחפץ לב. וסיים הפסוק באומרו לעבד עבדה, כי באו לעשות כל עבודה שתוטל עליהם.

שונים מהם, היו בני מררי. מחד גיסא, לא היתה עבודתם מקודשת כל כך ולכן, לא היה להם כל כך חפץ בה. מאידך, היו כולם שווים בעבודתם. לכן נאמר בהם, כל הבא - שהיו כולם שווים. לצבא - ולא לצבא צבא, כי לא היה להם כל כך חפץ בעבודתם. לעבד את עבדת אהל מועד - שבאו לעשות כל עבודה שתוטל עליהם.

לפי זה נוכל לומר, כי בני קהת שהיו חפצים כולם לישא את הארון, נאמר בהם לעשות מלאכה. משום שלא באו לעבוד כל עבודה שתוטל עליהם, כי אם לעשות מלאכה מסוימת, הלא היא נשיאת הארון. ועוד, שכיון והיו חפצים לישא את הארון, בגלל שהיה שכרו מרובה, נופל עליהם לשון מלאכה, אשר היא על מנת לקבל שכר.

וכיון שלא היו כולם יכולים לזכות בה, לכן נאמר כל בא. היינו, שמי שהיה מקדים לבוא, היה זוכה בה. והנה מי שלא הצליח לזכות במשא הארון, היה פונה לשאת את השולחן ואת המנורה. אלא שלא היה זה

(זרע שמשון פרשת נשא מאמר א)

בס"ד, טבלת סיכום זרע שמשון פרשת נשא מאמר א

עבודה	כל הבא	צבא	
לְעִשׂוֹת מְלָאכָה - לא כל העבודה, רק המלאכה החשובה, ב. נקרא מלאכה משום שיש עליה שכר	כָּל בָּא - לא כולם באותו רצון, כי העדיפו את הארון	לְצָבָא - רק את הארון עשו ברצון חזק, מה שאין כן השאר	בני קהת
לְעַבְדַּ עֲבֹדָה - כל העבודה שהוטלה עליהם ולא מלאכה מסויימת	כָּל הַבָּא - כולם באותו רצון	לְצָבָא צָבָא - כל מה שצווה להם עשו ברצון חזק	בני גרשון
לְעַבְדַּ עֲבֹדָה - כל העבודה שהוטלה עליהם ולא מלאכה מסויימת	כָּל הַבָּא - כולם באותו רצון	כָּל הַבָּא לְצָבָא - עשו כל מה שהוטל עליהם אך היות ולא היה קודש לא היה רצון חזק	בני מררי

בקצרה

וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל אשר יקריבו לכהן לו יהיה. ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה. (במדבר ה ט - י)

יש לדקדק מדוע כפל הפסוק, לומר שלושה פעמים, לו יהיה; לו יהיו; לו יהיה.

והנה כתב רש"י לפרש, איש אשר יתן לכהן - מתנות הראויות לו. לו יהיה - ממון הרבה. לפי זה יש לומר, כי התורה התכוונה לרמוז כאן, על שלושה סוגי מתנות כהונה. זאת, על פי דברי הרמב"ם (פרק א מהלכות תרומות הלכה א), אין חייבין מן התורה להפריש תרומה, אלא בארץ ישראל בלבד. ונביאים תקנוה אף בארץ שנער, מפני שרוב ישראל היו מצויין שם. וחכמים הראשונים התקינו, אף בארץ מצרים ובעמון ומואב, מפני שהם סביבות ארץ ישראל.

ואת זאת אשר ביקשה התורה לרמוז לנו, אף על המקומות הללו, אשר חיוב הפרשת תרומות ומעשרות בהן, אינו מן התורה. כי גם שם מובטחים המפרישים כדת וכדין, שכל איש אשר יתן לכהן, את המתנות הראויות לו, לו יהיה ממון הרבה.

(זרע שמשון פרשת נשא, מאמר ב)

בהן את עצמך

מדוע מוזכר לגבי תרומה שלש פעמים לו יהיו/יהיה?

א. יתברך הן בתרומה דאורייתא הן בשתי תרומות דרבנן שנוספו

ב. יתברך הן בתרומה דאורייתא והן במעשר והן במעשר עני

ג. יתברך הן בתבואה והן בכסף וזהב

(זרע שמשון פרשת נשא מאמר ב)

התלבה אפרות בלוצה, תלבה ב.

טוב שמוע

בחסדי ה', נדפס השבוע בגליון 'זרע שמשון המפואר' כמה מאמרים ממגילת רות, נשמח מאוד אם תלמדו אותם ותגיבו לנו הארותיכם והערותיכם.

חדש! ניתן להשיג אצלנו את הספר 'תולדות שמשון' על מסכת אבות, מנוקד ומהודר, יצא לאור על ידי האיגוד העולמי להפצת תורת הזרע שמשון, במחיר מסובסד.

לפרטים 0527697791

נא תרמי ב

דריש

להארות משוב וכן לקבלת העלון במייל lk0772027554@gmail.com